

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

851

Vragen van het lid **Belhaj** (D66) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht «Hoe een kunstenaar carrière maakt onder aanhoudende beschuldigingen van aanranding en verkrachting»* (ingezonden 5 november 2020).

Antwoord van Minister **Van Engelshoven** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 19 november 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Hoe een kunstenaar carrière maakt onder aanhoudende beschuldigingen van aanranding en verkrachting»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op het artikel en de beschuldigingen die in NRC worden geuit?

Antwoord 2

Grensoverschrijdend gedrag is onaanvaardbaar. Personen die daar slachtoffer van worden verdienen onze steun en aandacht. Het is belangrijk om bij de vertrouwenspersoon of ombudspersoon melding te maken van het grensoverschrijdende gedrag en zo nodig aangifte te doen bij de politie. Zij die zich grensoverschrijdend gedragen moeten worden aangesproken en zo nodig aangepakt.

Of er in dit geval grensoverschrijdend gedrag heeft plaatsgevonden is op dit moment onderwerp van strafrechtelijk onderzoek.

Vraag 3

Welke verklaring heeft u voor het feit dat een beeldend kunstenaar die beschuldigd wordt van ernstig grensoverschrijdend gedrag, zo lang ongestoord zijn gang heeft kunnen gaan? Bent u van mening dat kunstinstellingen grensoverschrijdend gedrag van kunstenaars en klachten daarover, serieus

¹ Hoe een kunstenaar carrière maakt onder aanhoudende beschuldigingen van aanranding en verkrachting, NRC, d.d. 30 oktober 2020

genoeg nemen? In hoeverre kan het een rol spelen dat een kunstenaar als «talentvol» wordt gezien?

Antwoord 3

Of er in dit geval grensoverschrijdend gedrag heeft plaatsgevonden is op dit moment onderwerp van strafrechtelijk onderzoek.

Studenten op kunstvakopleidingen worden uitgedaagd om artistiek gezien de grenzen op te zoeken. Kunst mag «schuren». Het gevaar ligt op de loer dat studenten en docenten onacceptabel gedrag scharen onder dit opzoeken van grenzen. Dat een kunstenaar als «talentvol» wordt gezien kan hierbij zeker een rol spelen. Opleidingen dienen hier alert op te zijn.

Instellingen moeten in het kader van de Arbowet zorgdragen voor een veilige omgeving. Op een hogeschool of universiteit moet iedereen in alle veiligheid kunnen studeren en werken. Studenten, docenten en werknemers behoren bij elke vorm van ongewenst gedrag zich aangemoedigd te voelen om tot melding over te gaan en aangifte te doen als het gaat om strafbaar gedrag. Daarom zijn er op hogescholen, net als op universiteiten, vertrouwenspersonen en een klachtencommissie ongewenst gedrag. In de cao Nederlandse Universiteiten 2020 is afgesproken dat er een ombudsfunctie wordt ingericht op alle universiteiten. Ik zal met de Vereniging Hogescholen het gesprek voeren dat zij het voorbeeld van de universiteiten volgen. In dat gesprek zal ik ook aandacht vragen voor hoe het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag meer aandacht kan krijgen binnen het onderwijs en de instelling. Het is belangrijk dat binnen opleidingen continu het gesprek gevoerd wordt over wat acceptabel is en wat niet. Wat mag er wel van je gevraagd worden en wat niet?

Vraag 4

Heet u kennisgenomen van het instagramaccount «Call out Dutch art institutions» dat dit weekend is geopend, waar mensen persoonlijke verhalen kunnen delen over grensoverschrijdend gedrag en racisme in Nederlandse kunstinstellingen, en waar in enkele dagen al tientallen verhalen op zijn geplaatst?² Wat is uw reactie op deze verhalen?

Antwoord 4

Ja, ik heb hiervan kennis genomen. Ik schrik van deze verhalen. Ik ondersteun de oproep om te komen tot een sectorbreed protocol. Het is belangrijk dat de sector dit vanuit haar wettelijke verantwoordelijkheid zelf oppakt.

Vraag 5

Bent u bekend met het platform Mores, het Meldpunt ongewenste omgangsvormen podiumkunsten-, televisie- en filmsector, kunstvakonderwijs en musea?³ Bent u bekend met het soort klachten die daar binnenkomen? Wat wordt er met die klachten gedaan? In hoeverre zit er een patroon in de klachten? In hoeverre komen de klachten overeen met de verhalen die zijn geuit in het NRC-artikel en op het instagramaccount?

Antwoord 5

Ik ben bekend met Mores. Ik heb signalen van grensoverschrijdend gedrag altijd serieus genomen en zal dat blijven doen. Mede naar aanleiding van deze berichten heb ik nauw contact met Mores.

Veel brancheverenigingen en culturele instellingen zijn reeds aangesloten bij Mores (o.a. het NAPK, de museumvereniging, Filmfonds en FPK). De overige nog niet aangesloten cultuurfondsen zijn in gesprek over hun deelname. De Zaak Nu (belangenvereniging voor ruim tachtig presentatie-instellingen in Nederland) zal zich op korte termijn aansluiten.

Over het soort klachten dat binnenkomt bij Mores heb ik geen inhoudelijke informatie. De inhoud van de klacht is geheim om zo de privacy van de melder te waarborgen.

Wat er met de klachten gedaan wordt, is afhankelijk van wat de melder wil. De primaire taak van het meldpunt is het luisteren naar de klacht van de

² <https://www.instagram.com/calloutdutchartinstitutions/?igshid=zh4dqbulrjyp>

³ <https://mores.online/>

melder. De vertrouwenspersoon van Mores kijkt vervolgens samen met de melder welke vervolgstappen er gezet kunnen worden.

Vraag 6

In hoeverre is er, gelet op de geuite verhalen zowel in NRC als op het instagramaccount en de klachten die binnenkomen bij Mores, sprake van een structureel probleem van grensoverschrijdend gedrag in de kunst- en cultuursector? Is hier wel eens onderzoek naar gedaan? Zo nee, zou u dat een goed idee vinden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Elk geval van grensoverschrijdend gedrag is er één teveel, maar het lijkt erop dat er geen sprake is van een structureel probleem. Naar zijn aard komen in de culturele sector soms intieme situaties voor en is het je kwetsbaar opstellen vaak van belang en is er in sommige situaties sprake van afhankelijkheid in relaties. Mores heeft daarom onderzoek laten doen naar grensoverschrijdend gedrag en patronen die dat mogelijk maken. Op basis van dat onderzoek heeft Mores de handreiking voor leden uitgebreid.

Vraag 7

Waar kunnen werkenden in de kunst- en cultuursector terecht met klachten over grensoverschrijdend gedrag, als zij niet onder de sectoren van het platform Mores vallen, en indien dit door hun werkgever niet opgepakt wordt? Zou u het goed vinden als er één algemeen meldpunt komt voor klachten over grensoverschrijdend gedrag in de kunst- en cultuursector? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Grensoverschrijdend gedrag komt helaas in veel sectoren voor. Indien de werkgever niet de nodige voorzorgmaatregelen treft, kan een werknemer, OR, personeelsvertegenwoordiging of vakbond een melding doen bij de Inspectie SZW. Indien daartoe aanleiding is, kan zij ter plekke een inspectie uitvoeren. En het is natuurlijk vooral belangrijk dat mensen in geval van strafbaar grensoverschrijdend gedrag aangifte doen bij de politie.

Vraag 8

Wat is de verantwoordelijkheid van toezichthoudende organen in de culturele sector in dit soort kwesties en hoe verhoudt dit zich tot de code culturele governance?

Antwoord 8

Toezichthoudende organen hebben de verantwoordelijkheid om te handelen als goed werkgever. De governance code cultuur zegt hier het volgende over: «Het bestuur handelt als goed werkgever: het schept de randvoorwaarden voor een goede en veilige werkomgeving, betreft hierbij de interne belanghebbenden en stelt een interne gedrags- of integriteitscode op. De Code Culturele Diversiteit en de Fair Practice Code kunnen hierbij behulpzaam zijn». Toezichthoudende organen moeten hierover binnen de organisatie het gesprek voeren.